

Monitor griepachtige klachten en uitbraak van het coronavirus. Het perspectief van de burger.

Methodologische verantwoording

Anne Brabers
Marloes Meijer
Mariëtte Hooiveld
Judith de Jong

NIVEL
Kennis voor betere zorg

Het Nivel levert kennis om de gezondheidszorg in Nederland beter te maken. Dat doen we met hoogwaardig, betrouwbaar en onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar thema's met een groot maatschappelijk belang. 'Kennis voor betere zorg' is onze missie. Met onze kennis dragen we bij aan het continu verbeteren en vernieuwen van de gezondheidszorg. We vinden het belangrijk dat mensen in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving. Ons onderzoek draait uiteindelijk om de vraag hoe we de zorg voor de patiënt kunnen verbeteren. Alle onderzoeken publiceert het Nivel openbaar, dat is statutair vastgelegd.

Juni 2020

ISBN 9789461226266

030 272 97 00

nivel@nivel.nl

www.nivel.nl

© 2020 Nivel, Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT

Gegevens uit deze uitgave mogen worden overgenomen onder vermelding van Nivel en de naam van de publicatie. Ook het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, boeken en scripties is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Achtergrond	5
1.2 Doel	5
1.3 Leeswijzer	5
2 Werving deelnemers en wekelijkse dataverzameling	6
2.1 Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg	6
2.2 Werving deelnemers aan monitor	6
2.3 Wekelijkse dataverzameling binnen de monitor	9
3 Vragenlijsten en ontwikkeling hiervan	10
3.1 Ontwikkeling vragenlijsten	10
4 Data schoning en analyse	13
4.1 Respons	13
4.2 Data schoning	13
4.3 Data analyse	14
4.4 Publicatie resultaten	14
4.5 Korte evaluatie	15
Bijlage A Vragenlijst week 9	16
Bijlage B Vragenlijst week 10, 11, 13, 15, 17 en 19	21
Bijlage C Vragenlijst week 12	23
Bijlage D Vragenlijst week 14, 16, 18 en 20	26
Bijlage E Overzicht gepubliceerde feitenbladen	32

Samenvatting

In dit rapport geven we een uitgebreide beschrijving van de gevolgde methode bij de monitor griepachtige klachten en uitbraak van het coronavirus. Het perspectief van de burger. Deze monitor is door het Nivel uitgevoerd binnen zijn Consumentenpanel Gezondheidszorg. Het Consumentenpanel Gezondheidszorg peilt hoe burgers in Nederland denken over de gezondheidszorg en wat hun ervaringen met die zorg zijn. Het Nivel voerde de monitor uit op verzoek van het RIVM en het ministerie van VWS (met subsidie van ZonMw) in de periode van 24 februari tot en met 17 mei 2020.

In december 2019 brak in China het nieuwe coronavirus SARS-CoV-2 uit, wat de ziekte COVID-19 veroorzaakt. Dit virus verspreidde zich in de loop van 2020 over de rest van de wereld en werd in maart 2020 door de WHO bestempeld als een pandemie. In Nederland werd op 27 februari 2020 de eerste coronabesmetting geconstateerd. Daarna nam het aantal besmettingen met het coronavirus toe en als gevolg hiervan het aantal ziekenhuisopnames en overlijdens. In het kader van deze uitbraak monitorde het Nivel twaalf weken lang onder leden van zijn Consumentenpanel Gezondheidszorg of burgers griepachtig klachten ervaarden. Ook monitorde we de perceptie van burgers met betrekking tot de uitbraak van het coronavirus, de informatievoorziening over het virus, de reactie op het virus in Nederland en de behoefte van burgers aan zorg en ondersteuning vanwege de uitbraak. Tot slot keken we hoe lang burgers vinden dat de verschillende maatregelen in de aanpak van het coronavirus mogen duren. Gedurende 12 weken ontvingen panelleden die hadden aangegeven deel te willen nemen aan de monitor (n=3.268)¹ wekelijks op maandag² een uitnodigingsmail. De respons onder deze groep was hoog en lag elke week rond de 80%. Na iedere meting zijn de resultaten voor de verschillende onderdelen gepubliceerd in een feitenblad waarin de belangrijkste resultaten staan. De feitenbladen zijn te vinden via www.nivel.nl/publicaties.

Dit was de eerste keer dat binnen het Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg op wekelijkse basis een vragenlijst werd verstuurd over een (actueel) onderwerp en dat hierover iedere week gepubliceerd werd. De respons onder de groep die deelnam aan de monitor was hoog en lag wekelijks rond de 80%. Dit laat zien dat de deelnemers bereid waren om gedurende een langere periode met regelmaat een dergelijke korte vragenlijst in te vullen. Het Consumentenpanel Gezondheidszorg leent zich dan ook voor dergelijk onderzoek met herhaalde metingen.

¹ Dit is ongeveer 30% van de totale 11.000 leden van het Consumentenpanel Gezondheidszorg. Panelleden die alleen schriftelijk vragenlijsten kunnen invullen, konden niet deelnemen aan de monitor.

² Met uitzondering van week 16 en week 18. In verband met respectievelijk Tweede Paasdag en Koningsdag vond in die weken de verzending plaats op dinsdag.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In december 2019 brak in China het nieuwe coronavirus SARS-CoV-2 uit, wat de ziekte COVID-19 veroorzaakt. Dit virus verspreidde zich in de loop van 2020 over de rest van de wereld en werd in maart door de WHO bestempeld als een pandemie. De eerste coronabesmetting werd in Nederland op 27 februari 2020 geconstateerd. Vervolgens nam het aantal besmettingen met het nieuwe virus toe en als gevolg hiervan het aantal ziekenhuisopnames en overlijdens. In het kader van deze uitbraak monitorde het Nivel twaalf weken lang op verzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) met behulp van een online vragenlijst onder leden van zijn Consumentenpanel Gezondheidszorg of burgers in Nederland griepachtige klachten ervaarden. Ook monitorde we de perceptie van burgers met betrekking tot de uitbraak van het coronavirus, de informatievoorziening over het virus, de reactie op het virus in Nederland en de behoefte van burgers aan zorg en ondersteuning vanwege de uitbraak. Daarnaast monitorde we op verzoek van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), met subsidie van ZonMw, vanaf week 14 (zesde meting) hoe lang burgers vinden dat de verschillende maatregelen in de aanpak van het coronavirus mogen duren. De monitor liep in de periode 24 februari tot en met 17 mei 2020. De resultaten van de monitor zijn in de afgelopen periode gepubliceerd in verschillende feitenbladen, welke openbaar beschikbaar zijn via www.nivel.nl/publicaties. In dit rapport geven we een uitgebreide beschrijving van de gevolgde methode bij de monitor.

1.2 Doel

Het doel van deze rapportage is het geven van een verantwoording van de gevolgde methode bij de monitor naar griepachtige klachten en de uitbraak van het coronavirus. Het perspectief van de burger. Deze monitor is door het Nivel uitgevoerd binnen zijn Consumentenpanel Gezondheidszorg en liep van 24 februari tot 17 mei 2020. Dit was de eerste keer dat binnen het panel op wekelijkse basis een vragenlijst werd verzonden over een (actueel) onderwerp. Deze rapportage heeft daarom ook als doel om te evalueren of het panel op deze manier kan worden ingezet.

1.3 Leeswijzer

We beschrijven in deze rapportage achtereenvolgens de werving van deelnemers en wekelijkse dataverzameling (hoofdstuk 2), de vragenlijsten (hoofdstuk 3), de data schoning en analyse (hoofdstuk 4). Ook geven we in hoofdstuk 4 een korte evaluatie van het op wekelijkse basis verzenden van vragenlijsten binnen het Consumentenpanel Gezondheidszorg.

2 Werving deelnemers en wekelijkse dataverzameling

2.1 Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg

Voor de monitor zijn data verzameld binnen het Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg. Dit panel peilt hoe burgers in Nederland denken over de gezondheidszorg en wat hun ervaringen zijn met die zorg. Deze informatie wordt verzameld in peilingen. Peilingen zijn vragenlijsten die schriftelijk en/of via internet worden afgenomen. Per jaar worden er zo'n acht peilingen gehouden, waarbij ieder panellid ongeveer drie vragenlijsten per jaar krijgt voorgelegd. Het panel bestaat momenteel uit ongeveer 11.000 personen van achttien jaar en ouder. Van deze panelleden is een groot aantal achtergrondkenmerken bekend, zoals leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Het panel wordt op regelmatige basis aangevuld. Aanvulling is nodig om het natuurlijk verloop, zoals het overlijden van panelleden of het niet doorgeven van een adreswijziging na verhuizing, te compenseren. Mensen kunnen zichzelf niet aanmelden als panellid, maar kunnen alleen lid worden als zij hiervoor benaderd worden. Daarnaast worden panelleden die langer lid zijn van het panel uitgeschreven om leereffecten te voorkomen (Brabers, Reitsma-Van Rooijen & De Jong, 2015³).

De privacy van onze panelleden is gewaarborgd. Elk lid van het panel krijgt een uniek nummer toegewezen, wat gekoppeld is aan de adresgegevens van het panellid. Adresgegevens van panelleden worden in een apart bestand opgeslagen, los van de verzamelde gegevens uit de vragenlijsten. De onderzoekers die de resultaten van de verschillende vragenlijsten analyseren, hebben geen toegang tot de persoonsgegevens. Hiermee waarborgen we de privacy van onze panelleden. Al deze procedures zijn opgenomen in het privacyreglement van het Consumentenpanel Gezondheidszorg⁴. Volgens de Nederlandse wetgeving is geen informed consent noch goedkeuring door de medisch ethische commissie nodig voor het doen van onderzoek binnen het Consumentenpanel Gezondheidszorg⁵.

2.2 Werving deelnemers aan monitor

Voor de werving van deelnemers aan de monitor zijn alle panelleden van het Consumentenpanel Gezondheidszorg benaderd in februari 2020. De panelleden zijn online of schriftelijk benaderd, afhankelijk van hun eigen voorkeur. Dit hebben zij aangegeven toen zij lid werden van het panel. In totaal zijn 10.993 panelleden benaderd (zie Figuur 2.1 in paragraaf 2.2.2 voor schematische weergave). De 6.698 panelleden die online vragenlijsten invullen, ontvingen op 24 februari 2020 per e-mail een uitnodiging om deel te nemen aan de monitor. In deze e-mail was een link opgenomen naar de eerste vragenlijst. De 4.295 panelleden die normaal schriftelijk vragenlijsten invullen, ontvingen in de week van 24 februari 2020 per post een uitnodiging voor de monitor. In deze uitnodiging was een link opgenomen naar de eerste online vragenlijst. Via deze eerste vragenlijst kon men zich vervolgens aanmelden voor de monitor. Gezien het feit dat er voor de monitor wekelijks

³ Brabers, A.E.M., Reitsma-van Rooijen, M., Jong, J.D. de. Consumentenpanel Gezondheidszorg: basisrapport met informatie over het panel (2015). www.nivel.nl: NIVEL, 2015.

⁴ <https://www.nivel.nl/sites/default/files/privacyreglement-copa.pdf>

⁵ <http://www.ccmo.nl/nl/uw-onderzoek-wmo-plichtig-of-niet>

data worden verzameld, verwerkt en geanalyseerd (zie voor meer informatie de paragraaf data verzameling (2.3)), was het niet mogelijk om schriftelijk vragenlijsten in te vullen. De panelleden die schriftelijk benaderd zijn hadden twee weken de tijd om de online vragenlijst in te vullen.

Aan de groep panelleden die online vragenlijsten invullen en die nog niet gereageerd hadden op de uitnodiging om deel te nemen aan de monitor, is op vrijdag 28 februari 2020 een reminder verstuurd. Daarnaast ontvingen de panelleden die online vragenlijsten invullen en in de eerste week de vragenlijst niet hebben ingevuld in de tweede week nogmaals de uitnodiging. Op deze manier is geprobeerd een zo groot mogelijke groep panelleden te laten deelnemen aan de monitor. Aan de panelleden die schriftelijk vragenlijsten invullen is geen reminder gestuurd.

2.2.1 Toestemming deelname monitor

In de eerste vragenlijst is aan de panelleden gevraagd of zij bereid waren om deel te nemen aan de monitor griepachtige klachten en uitbraak van het coronavirus. Er is gevraagd of zij toestemming gaven om wekelijks een vragenlijst hierover te ontvangen. De toestemmingsvraag is afgestemd met de jurist van het Nivel. De exacte vraagstelling is te vinden in Bijlage A. Aan panelleden die normaal gesproken schriftelijk vragenlijsten invullen en die aangaven mee te willen doen aan de monitor is ook gevraagd naar het e-mailadres waarop zij de vragenlijsten willen ontvangen.

2.2.2 Deelnemers aan de monitor

Van de panelleden die per e-mail benaderd zijn om deel te nemen aan de monitor, hebben in de eerste week 3.114 panelleden de vragenlijst ingevuld. Hiervan gaven 2.345 panelleden aan deel te willen nemen aan de monitor. Na het opnieuw benaderen van de groep online respondenten die in de eerste week de vragenlijst niet had ingevuld, vulden in de tweede week nog eens 363 panelleden de eerste vragenlijst in. 244 daarvan gaven toestemming voor deelname aan de monitor.

Van de panelleden die schriftelijk zijn benaderd, hebben 848 panelleden de eerste vragenlijst ingevuld. Daarvan gaven 679 panelleden toestemming om deel te nemen aan de monitor. In totaal zijn er dus 4.325 panelleden die de eerste vragenlijst hebben ingevuld (respons 39%). Hiervan hebben er 3.268 toestemming gegeven om deel te nemen aan de monitor. Deze groep van 3.268 was het sample dat vanaf week 3 van de monitor wekelijks een e-mail met een link naar de vragenlijst ontving⁶.

⁶ In week 2 zijn voor de inhoudelijke vragenlijst alle panelleden benaderd die in week 1 toestemming hebben gegeven voor deelname aan de monitor (N=2.345).

Figuur 2.1: Schematische weergave van werving deelnemers aan monitor

<i>Totaal</i>	10.993 panelleden benaderd	4.325 1 ^e vragenlijst ingevuld	3.268 toestemming deelname monitor
<i>Per e-mail</i>	6.698 uitgenodigd per e-mail	3.114 1 ^e vragenlijst ingevuld in week 1	2.345 toestemming deelname monitor
		363 1 ^e vragenlijst ingevuld na reminder	244 toestemming deelname monitor
<i>Per post</i>	4.295 uitgenodigd per post	848 1 ^e vragenlijst ingevuld	679 toestemming deelname monitor

Tabel 2.1 geeft een overzicht van de kenmerken van de deelnemers aan de monitor (n=3.268). Van de deelnemers is 50% man. De gemiddelde leeftijd is 65 jaar (range 24 tot en met 93 jaar). Hiermee ligt de gemiddelde leeftijd hoger dan in de algemene bevolking. Dit komt omdat er relatief veel ouderen zijn aangeschreven, omdat deze in het panel zijn oververtegenwoordigd. Van de deelnemers heeft 10% een laag (tot en met LBO), 47% een midden en 41% een hoog (HBO/Universiteit) opleidingsniveau. Van de deelnemers komt het merendeel uit West-Nederland (41%). Ongeveer drie op de tien woont in een sterk stedelijk gebied (32%) of een weinig stedelijk gebied (27%).

Tabel 2.1: Kenmerken van de deelnemers aan de monitor (n=3.268)

	n	%
Geslacht		
Man	1.644	50%
Vrouw	1.624	50%
Leeftijd (gemiddelde, range)⁷	65 jaar (24 – 93 jaar)	
Opleiding		
Laag (t/m LBO)	336	10%
Midden	1.528	47%
Hoog (HBO/Universiteit)	1.352	41%
Onbekend	52	2%
Regio		
Noord	539	16%
Oost	738	23%
West	1.320	40%
Zuid	655	20%
Onbekend	16	0%
Stedelijkheid		
Zeer sterk stedelijk	508	16%
Sterk stedelijk	1.036	32%
Matig stedelijk	579	18%
Weinig stedelijk	880	27%
Niet stedelijk	249	8%
Onbekend	16	0%

2.3 Wekelijkse dataverzameling binnen de monitor

De dataverzameling van de monitor vond in de periode 24 februari tot en met 17 mei 2020 plaats. Gedurende 12 weken ontvingen panelleden die hebben aangegeven deel te willen nemen aan de monitor wekelijks een uitnodigingsmail. De verzending vond wekelijks plaats op maandag rond 14.00 uur, met uitzondering van week 16 (achtste meting) en week 18 (tiende meting). In verband met respectievelijk Tweede Paasdag en Koningsdag vond in die weken de verzending plaats op dinsdag.

In elke e-mail werd aangegeven welke onderwerpen in de vragenlijst van de betreffende week zaten: alleen vragen over griepachtige klachten, of ook vragen over de uitbraak van het coronavirus (zie voor meer over de vragenlijsten hoofdstuk 3). Daarnaast werden in de e-mails resultaten van eerdere weken teruggekoppeld. Er zijn geen reminders verstuurd in de week dat de vragenlijst open stond. Na een week werd de vragenlijst gesloten op maandagochtend rond 10.00 uur. Vervolgens werd de administratie bijgewerkt en begon de cyclus opnieuw met het verzenden van de vragenlijst van de volgende week.

⁷ Hierbij is leeftijd berekend op 24 februari 2020, de start van de monitor.

3 Vragenlijsten en ontwikkeling hiervan

3.1 Ontwikkeling vragenlijsten

De vragen in de monitor die op verzoek van het RIVM zijn meegenomen, zijn door het RIVM en het Nivel gezamenlijk opgesteld. De vragen die op verzoek van VWS zijn meegenomen, zijn door het Nivel opgesteld. Er zijn in de basis twee versies van vragenlijsten te onderscheiden:

- 1) Een vragenlijst met alleen vragen over de ervaren griepachtige klachten;
- 2) Een vragenlijst met vragen over de ervaren griepachtige klachten en perceptie met betrekking tot het coronavirus.

Bij de start van de monitor was het idee om wekelijks (week 9 tot en met 20) de vragen over ervaren griepklachten af te nemen, en één keer in de drie weken (week 9, 12, 15 en 18) de vragen over perceptie met betrekking tot het coronavirus. Gedurende de looptijd van de monitor veranderde echter de situatie rondom het coronavirus in Nederland, en ook in de rest van de wereld. Het aantal besmettingen en daarmee de druk op de zorg nam toe, en er werden maatregelen genomen om de verspreiding van het virus te beperken. Als gevolg hiervan is besloten om de frequentie van de vragen over perceptie met betrekking tot coronavirus op te hogen. Vanaf week 12 (vierde meting) is besloten om deze vragen om de week af te nemen in plaats van eens in de drie weken. Daarnaast kwam vanuit het RIVM het verzoek om inzicht te krijgen in de behoefte aan ondersteuning en zorg van burgers in het kader van corona. Vanaf week 12 (vierde meting) worden hierover ook om de week (in dezelfde weken als de perceptie vragen) vragen gesteld. Tot slot zijn vanaf week 14 (zesde meting), op verzoek van het ministerie van VWS, vragen toegevoegd over hoe lang burgers vinden dat de ingevoerde maatregelen nog mogen duren. Figuur 2 geeft een overzicht van welke vragen in welke week zijn meegenomen.

Figuur 2: Overzicht van welke vragen in welke week zijn meegenomen in de monitor.

3.1.1 Inhoud vragenlijsten

In deze paragraaf geven we kort weer welke vragen per onderwerp zijn gesteld. De exacte vraagstelling is te vinden in de vragenlijsten die zijn opgenomen in de bijlagen A tot en met D. Bijlage A bevat de vragenlijst van week 9, Bijlage B die van week 10, 11, 13, 15, 17 en 19, Bijlage C die van week 12 en Bijlage D die van week 14, 16, 18 en 20.

Ervaren griepachtige klachten

De vragen over griepachtige klachten startte met de vraag of het panellid de afgelopen week, dat is de week voorafgaand aan de week waarin de vragenlijst kon worden ingevuld, klachten heeft gehad van verkoudheid of griep. Indien de vraag met 'ja' werd beantwoord, kreeg de respondent een aantal aanvullende vragen voorgelegd, over wanneer de klachten zijn begonnen, het type klachten, of men koorts heeft gehad, of men langs is geweest/contact heeft gehad met een zorgverlener en of men de dagelijkse bezigheden heeft aangepast (zie Bijlage A tot en met D voor exacte vraagstelling). Indien men geen klachten had, werd de respondent doorgestuurd naar het einde van de vragenlijst of naar de vragen over perceptie, afhankelijk van de versie van de vragenlijst.

Gedurende de looptijd van de monitor zijn een aantal vragen inhoudelijk aangepast. Vanaf week 11 (derde meting) is de vraag *"Bent u wegens deze klachten naar de huisarts, huisartsenpost of het ziekenhuis geweest?"* veranderd in *"Heeft u wegens deze klachten contact gehad met de huisarts, huisartsenpost of het ziekenhuis?"*. Hiervoor is gekozen, omdat mensen met griepachtige klachten vanwege de besmettelijkheid van het coronavirus werd afgeraden om naar de huisarts te gaan, en gevraagd werd om telefonisch contact op te nemen. Daarnaast is vanaf week 14 (zesde meting) de tekst *"Vult u dit alstublieft in zoals u zou hebben gedaan zonder maatregelen wat betreft thuiswerken/ schoolsluiting."* toegevoegd aan de vragen over dagelijkse bezigheden. Doordat er maatregelen zijn ingevoerd op het gebied van thuis werken en schoolsluiting zijn veel mensen sowieso al thuis, ongeacht de hevigheid van hun klachten. Door het toevoegen van de tekst kan de groep worden onderscheiden die zulke hevige klachten ervaart dat ze hierdoor thuis zou moeten blijven, mochten er geen maatregelen zijn.

Perceptie met betrekking tot coronavirus

De perceptie vragen hadden betrekking op hoe wordt gedacht over het coronavirus en COVID-19, de informatievoorziening over het virus en de reactie op het virus en de maatregelen in Nederland. De vragen gingen onder andere in op hoe men tegen de informatie over het virus aankijkt, bijv. betrouwbaar, duidelijk etc. Ook werd gevraagd of men nog behoefte heeft aan informatie, maar ook of men zich zorgen maakt over de eigen gezondheid of die van familieleden en of men zelf maatregelen heeft getroffen in het kader van het coronavirus. Vanaf week 14 (zesde meting) zijn er een aantal vragen toegevoegd over de maatregelen in de aanpak van het coronavirus, bijvoorbeeld of men vindt dat mensen zich aan de maatregelen moeten houden, of men het moeilijk vindt om de maatregelen vol te houden en in hoeverre men zich aan de maatregelen houdt. Besloten is ook om vanaf toen de vraag of men informatie over het virus gehoord of gelezen had uit de monitor te laten. Ook zijn de vragen die gingen over het voorkomen van het virus, aangepast in het verder beperken van het verspreiden van het virus, omdat het coronavirus toen al verspreid was in Nederland.

Behoeftte aan zorg en ondersteuning in het kader van het coronavirus

Aan de panelleden is gevraagd of ze behoefte hebben aan zorg en ondersteuning in het kader van het coronavirus. Als respondenten aangaven hier behoefte aan te hebben, is met behulp van een open vraag gevraagd aan wat voor soort ondersteuning of zorg men behoefte had.

Maatregelen om verspreiding te beperken

Op verzoek van het ministerie van VWS, met subsidie van ZonMw, heeft het Nivel een vraag ontwikkeld om zicht te krijgen op hoe lang burgers vinden dat de maatregelen die zijn ingevoerd of die nog zouden kunnen worden ingevoerd mogen duren, vanaf het moment dat deze zijn/worden ingevoerd. Voorbeelden van maatregelen zijn scholen sluiten, zoveel mogelijk thuis werken en horeca sluiten. De antwoordcategorieën waren *'Ik vind dat deze maatregel helemaal niet ingevoerd had moeten worden'*, *'maximaal 2 weken'*, *'2 weken tot 1 maand'*, *'1 tot 2 maanden'*, *'2 tot 4 maanden'*, *'4 tot 6 maanden'* en *'zo lang als nodig is'*.

Achtergrondkenmerken

Tot slot zijn *alleen* in de eerste meting (week 9) van de monitor een aantal vragen naar achtergrondkenmerken aan de panelleden gesteld. Deze hadden betrekking op waar men de meeste tijd door de week overdag doorbrengt, of men in de gezondheidszorg werkt, eventuele ziekte(n) of aandoening(en) die men heeft, de samenstelling van het huishouden van het panellid (met / zonder partner, met / zonder kinderen), en of het panellid de griepvrij heeft gehaald. Ook is in de eerste meting (week 9), zoals eerder gemeld, een toestemmingsvraag voor deelname aan de monitor opgenomen (zie bijlage A voor de exacte vraagstellingen van voorgenoemde vragen).

4 Data schoning en analyse

4.1 Respons

Tabel 1 geeft een overzicht van de wekelijkse respons van de monitor en de kenmerken van de deelnemers per week. In week 9, toen de uitnodiging voor de monitor werd verzonden lag de respons op 46% (3.114 van de 6.698). De 6.698 panelleden zijn panelleden die in week 9 de uitnodiging om deel te nemen aan de monitor online hebben ontvangen. In week 10 zijn alle online panelleden die in week 9 hebben aangegeven deel te willen nemen aan de monitor aangeschreven. De respons was in week 10 79% (1.864 van de 2.345). Vanaf week 11 zijn ook de schriftelijke respondenten die online aan de monitor willen deelnemen ingestroomd en is steeds dezelfde groep aangeschreven. Wel verschilt het aantal aangeschreven per week iets, o.a. omdat e-mails niet aankomen (bijv. vanwege een volle inbox), of omdat mensen toch hebben aangegeven niet meer te willen deelnemen aan de monitor. In week 10 tot en met 20 van de monitor ligt de respons steeds rond de 80%, met de laagste respons (79%) in de weken 10, 11 en 12 en de hoogste respons (84%) in week 16.

Tabel 4.1: Het aantal verzonden/ontvangen vragenlijsten & kenmerken deelnemers per week*

	Weeknummer van verzending vragenlijst											
	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Aantal verzonden vragenlijsten	6.698	2.345	3.268	3.268	3.264	3.261	3.263	3.263	3.263	3.261	3.260	3.261
Aantal vragenlijsten meegenomen in analyses	3.114	1.864	2.594	2.592	2.687	2.710	2.649	2.726	2.636	2.654	2.600	2.705
Respons %	46%	79%	79%	79%	82%	83%	81%	84%	81%	81%	80%	83%
% man/vrouw	53/47	50/50	49/51	49/51	49/51	49/51	50/50	50/50	50/50	50/50	50/50	50/50
Gemiddelde leeftijd	65 (24-92jr)	65 (24-92jr)	65 (26-93jr)	65 (25-93jr)	65 (25-93jr)	65 (25-93jr)	65 (25-93jr)	65 (25-93jr)	65 (25-93jr)	65 (25-93jr)	66 (25-93jr)	66 (25-93jr)

* Het aantal aangeschreven mensen verschilt vanaf week 11 per week iets, o.a. omdat e-mails niet aankomen (bijv. vanwege een volle inbox), of omdat mensen toch hebben aangegeven niet meer te willen deelnemen aan de monitor.

4.2 Data schoning

Na sluiting van de vragenlijst op maandagochtend, werd door medewerkers van het ondersteuningscluster survey- en panelonderzoek van het Nivel een ruw, anoniem, databestand aangeleverd aan de onderzoekers van het Consumentenpanel Gezondheidszorg. Dit ruwe databestand werd vervolgens geschoond door de onderzoekers, waarbij onder andere lege vragenlijsten werden verwijderd, missende waarden werden gehercodeerd en de open antwoorden werden gecontroleerd op privacygevoelige informatie. Indien de open antwoorden privacygevoelige informatie bevatten, werden deze geanonimiseerd. Het ruwe onderzoeksbestand is in Stata versie 15.0 geschoond door één

onderzoeker. Een tweede onderzoeker heeft de syntax van de eerste onderzoeker nagelopen in het kader van het vier-ogen principe van het Nivel.

Ook werd het geslacht en de geboortedatum van de respondenten gecontroleerd op onjuistheden door medewerkers van het ondersteuningscluster survey- en panelonderzoek. Van elk panellid is het geslacht en de geboortedatum bekend in de paneldatabase. In elke vragenlijst worden de panelleden gevraagd naar hun geslacht en geboortedatum. De door het panellid ingevulde gegevens worden vergeleken met het geslacht en de geboortedatum die bij het Nivel bekend zijn. Hierdoor kan worden achterhaald of de vragenlijst mogelijk door iemand anders dan het panellid is ingevuld. Dit is niet wenselijk, omdat de bekende achtergrondgegevens dan niet kunnen worden gekoppeld. Wanneer zowel het geslacht als de geboortedatum afwijken, is het panellid door de onderzoekers verwijderd uit het databestand. Ook zijn panelleden verwijderd waarbij de geboortedatum te veel afwijkt van de bij het Nivel bekende geboortedatum, en een typefout niet aannemelijk lijkt.

4.3 Data analyse

Na schoning is het opgeschoonde databestand gebruikt voor de analyses ten behoeve van de feitenbladen (zie ook paragraaf 4.4. Publicatie resultaten). De analyses bestonden voornamelijk uit beschrijvende statistiek (frequentietabellen). Voor de analyses is ook gebruik gemaakt van Stata versie 15.0. De vragen die aan alle deelnemers zijn gesteld (en dus niet aan een subgroep, bijvoorbeeld mensen die klachten ervaren) zijn daarbij gewogen. Op deze manier is het mogelijk om inzicht te krijgen in veranderingen door de tijd (bijv. veranderingen in het percentage mensen dat griepachtige klachten ervaart). Er is gewogen naar leeftijd en geslacht, waarbij de samenstelling van de groep online respondenten die in week 9 de vragenlijst heeft ingevuld de ‘standaardpopulatie’ was. In Tabel 2 is de samenstelling van de ‘standaardpopulatie’ te zien. Bij het wegen worden drie leeftijdsgroepen onderscheiden: 18 t/m 39 jaar, 40 t/m 64 jaar en 65 jaar en ouder. Hierbij moet worden opgemerkt dat de weging nauwelijks effect had op de resultaten (meestal minder dan 1%). Bij het onderdeel perceptie waren ook een aantal open vragen opgenomen. Deze zijn geanalyseerd door een onderzoeker van het RIVM.

Tabel 4.2: De samenstelling van de groep respondenten in week 9

	18 t/m 39 jaar	40 t/m 64 jaar	65 jaar en ouder	Totaal
Man	79 (3%)	465 (15%)	1.108 (36%)	1.652
Vrouw	144 (5%)	572 (18%)	746 (24%)	1.462
Totaal	223	1.037	1.854	3.114

4.4 Publicatie resultaten

Voor elk onderdeel (1 ervaren griepachtige klachten, 2 perceptie, 3 behoefte ondersteuning en zorg, en 4 acceptatie maatregelen) zijn na iedere meting de resultaten gepubliceerd in een feitenblad. Een feitenblad geeft de belangrijkste resultaten weer in figuren en tabellen. In bijlage E wordt een overzicht gegeven van alle feitenbladen (inclusief link). Al deze feitenbladen zijn ook te vinden via www.nivel.nl/publicaties.

4.5 Korte evaluatie

Dit was de eerste keer dat binnen het Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg op wekelijkse basis een vragenlijst werd verstuurd over een (actueel) onderwerp en dat hierover iedere week gepubliceerd werd. Aan het Consumentenpanel Gezondheidszorg nemen zo'n 11.000 personen van 18 jaar en ouder op vrijwillige basis deel. Ongeveer dertig procent hiervan (n=3.268) nam deel aan de monitor en ontving in de periode 24 februari tot en met 17 mei 2020 wekelijks een korte online vragenlijst. Een deel van de 11.000 panelleden vult normaal gesproken schriftelijk vragenlijsten in (n=4.295). Zij konden alleen deelnemen aan dit onderzoek als ze online de vragenlijsten invulden. Dat er ruim 3.000 panelleden deelnamen aan het onderzoek laat zien dat het via het panel mogelijk is om toegang te hebben tot een grote groep burgers en deze te vragen naar hun ervaringen en meningen. De groep die deelnam aan deze monitor was niet representatief voor de algemene bevolking van 18 jaar en ouder in Nederland; ouderen waren oververtegenwoordigd. Dit komt omdat de uitnodiging naar relatief veel ouderen is verstuurd en er ook relatief veel ouderen hebben deelgenomen aan het onderzoek. Om een meer representatieve groep deelnemers te krijgen, moet daar bij het uitnodigen al rekening mee worden gehouden. Er ontbreken ook groepen onder de deelnemers, zoals mensen met lage digitale vaardigheden, omdat de wekelijkse vragenlijsten alleen online konden worden ingevuld. Een aantal panelleden heeft gevraagd of de vragenlijsten ook telefonisch konden worden afgenomen. Helaas was daarvoor geen capaciteit beschikbaar. De respons onder de deelnemers aan de monitor was gedurende het hele onderzoek hoog (wekelijks rond de 80%). Deelnemers zijn dus bereid om gedurende een langere periode wekelijks een korte vragenlijst in te vullen. Samenvattend laat deze monitor zien dat het Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg geschikt is om onder een grote groep burgers onderzoek te doen naar een (actueel) onderwerp met herhaalde metingen.

Bijlage A Vragenlijst week 9

A Achtergrondgegevens

1 Wat is uw geboortedatum? (*dag - maand - jaar*)

___ - ___ - _____

2 Wat is uw geslacht?

- Man
 Vrouw

B Griepachtige klachten

3 Heeft u in de afgelopen week klachten gehad van verkoudheid of griep? Met de afgelopen week bedoelen we van **maandag 17 tot en met zondag 23 februari 2020**.

- Nee → ga door naar onderdeel C
 Ja

4 Wanneer zijn uw klachten begonnen? (*dag - maand - jaar*)

___ - ___ - _____

5 U heeft aangegeven in de afgelopen week klachten te hebben gehad van verkoudheid of griep. Welke van onderstaande klachten had u? (*Meerdere antwoorden mogelijk*)

- Hoofdpijn
 Spierpijn
 Keelpijn
 Hoesten
 Kortademigheid
 Verstopte neus of loopneus
 Diarree

6 Had u koorts?

- Nee, ik had geen koorts
 Ja, tussen 38,0 en 39,0 °C
 Ja, meer dan 39,0 °C
 Ik heb de temperatuur niet gemeten, maar ik voelde dat ik koorts had

7 Bent u wegens deze klachten naar de huisarts, huisartsenpost of het ziekenhuis geweest? (*Meerdere antwoorden mogelijk*)

- Nee
 Ja, de huisarts
 Ja, de huisartsenpost
 Ja, het ziekenhuis

	<i>helemaal niet erg</i>	<i>niet erg</i>	<i>neutraal</i>	<i>erg</i>	<i>heel erg</i>
Ziekte door het nieuwe coronavirus	☐	☐	☐	☐	☐
HIV of AIDS	☐	☐	☐	☐	☐
Ebola	☐	☐	☐	☐	☐

16 Heeft u maatregelen genomen om uzelf of uw familieleden te beschermen tegen het nieuwe coronavirus?

- Nee
 Ja, namelijk:.....

17 Maakt u zich zorgen door het nieuwe coronavirus...

	<i>helemaal niet bezorgd</i>	<i>niet bezorgd</i>	<i>niet bezorgd, niet onbezorg d</i>	<i>bezorg d</i>	<i>heel erg bezorgd</i>
over uw eigen gezondheid?	☐	☐	☐	☐	☐
over de gezondheid van uw familieleden?	☐	☐	☐	☐	☐

18 [als vraag 17a en/of b > 3] Waarom maakt u zich zorgen over het nieuwe coronavirus? (open vraag)

D Overige gegevens

19 Waar brengt u door de week overdag de meeste tijd door?

- Thuis
 Werk
 School/locatie van studie

20 Werkt u momenteel in de gezondheidszorg?

- Ja
 Nee

21 Wilt u een kruisje zetten voor onderstaande ziekte(n) of aandoening(en) die u heeft? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Astma, COPD (chronische bronchitis, longemfyseem) of CARA
 Ernstige hartkwaal of hartinfarct
 Suikerziekte (diabetes)
 Een allergie zoals hooikoorts, huisstofmijtallergie of allergie voor huisdieren
 Andere langdurige of chronische aandoening, namelijk:
1).....

2).....

3).....

Ik heb geen ziektes of aandoeningen

22 Hoe is uw huishouden samengesteld?

Ik woon alleen

Ik woon samen met andere volwassene(n)

Ik woon alleen met kinderen

Ik woon samen met andere volwassene(n) en kind(eren)

23 Heeft u in 2019 de grieprik gehad?

Ja

Nee, maar ik ben wel uitgenodigd

Nee, en ik ben ook niet uitgenodigd

E Vervolgonderzoek

Op verzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) monitort het Nivel of burgers griepachtige klachten hebben en hoe burgers denken over het coronavirus. De vragenlijst die u zojuist heeft ingevuld was de eerste vragenlijst van dit onderzoek. Om inzicht te krijgen in hoe het aantal burgers met griepachtige klachten zich de komende tijd ontwikkelt, willen we u de komende 11 weken hierover graag wekelijks een aantal vragen stellen. Eén keer in drie weken stellen we daarbij ook een aantal vragen over hoe u denkt over het coronavirus. Zo krijgen we bijvoorbeeld inzicht of burgers anders gaan denken over het nieuwe coronavirus. Het Nivel en het RIVM analyseren gezamenlijk de data en zullen hierover publiceren. Deze publicaties worden beschikbaar gemaakt via de website van het Nivel.

Als u mee wilt doen aan het onderzoek, ontvangt u de komende 11 weken iedere maandag een korte vragenlijst. We willen u vragen om deze vragenlijst dan zo spoedig mogelijk in te vullen, in ieder geval uiterlijk op zondag van die week. Het invullen kost u ongeveer 2 tot 5 minuten. Als u meedoet aan het onderzoek bent u niet verplicht om elke week de vragenlijst in te vullen, maar wij hopen dat u wekelijks uw bijdrage wilt leveren.

24 Ik wil graag deelnemen aan het onderzoek naar griepachtige klachten en perceptie over het coronavirus dat het Nivel op verzoek van het RIVM uitvoert. Ik stem toe dat het Nivel mij de komende 11 weken iedere maandag in het kader van dit onderzoek een korte vragenlijst stuurt.

Nee

Ja

Extra voor schriftelijke panelleden:

25 U heeft aangegeven de komende 11 weken mee te willen doen aan het onderzoek naar griepachtige klachten en perceptie over het coronavirus. Om uw iedere maandag de korte online vragenlijst toe te kunnen sturen willen wij u vragen hieronder uw e-mailadres in te vullen.

E-mailadres:

26 U vult normaal gesproken de vragenlijsten van het Consumentenpanel Gezondheidszorg op papier in. Voor dit onderzoek bent u bereid om de komende 11 weken vragenlijsten via internet in te vullen. Mogen wij u in de toekomst ook voor andere vragenlijsten van het Consumentenpanel Gezondheidszorg per e-mail benaderen in plaats van op papier?

- Nee, ik ontvang in de toekomst liever vragenlijsten per post
- Ja, ik wil voortaan graag vragenlijsten per e-mail ontvangen

U bent aan het einde gekomen van de vragenlijst. Hieronder kunt u eventuele opmerkingen kwijt:
(a.u.b. in blokletters)

Bijlage B Vragenlijst week 10, 11, 13, 15, 17 en 19

A Achtergrondgegevens

1 Wat is uw geboortedatum? (*dag - maand - jaar*)

___ - ___ - _____

2 Wat is uw geslacht?

- Man
 Vrouw

B Griepachtige klachten

3 Heeft u in de afgelopen week klachten gehad van verkoudheid of griep? Met de afgelopen week bedoelen we van **maandag 24 februari tot en met zondag 1 maart 2020**.

(Let op: dit zijn de data van week 10, de data werden iedere week aangepast)

- Nee → **einde vragenlijst**
 Ja

4 Wanneer zijn uw klachten begonnen? (*dag - maand - jaar*)

___ - ___ - _____

5 U heeft aangegeven in de afgelopen week klachten te hebben gehad van verkoudheid of griep. Welke van onderstaande klachten had u? (*Meerdere antwoorden mogelijk*)

- Hoofdpijn
 Spierpijn
 Keelpijn
 Hoesten
 Kortademigheid
 Verstopte neus of loopneus
 Diarree

6 Had u koorts?

- Nee, ik had geen koorts
 Ja, tussen 38,0 en 39,0 °C
 Ja, meer dan 39,0 °C
 Ik heb de temperatuur niet gemeten, maar ik voelde dat ik koorts had

7 Bent u wegens deze klachten naar de huisarts, huisartsenpost of het ziekenhuis geweest? (*Meerdere antwoorden mogelijk*) (**Let op: vanaf week 11 is deze vraag veranderd in Heeft u wegens deze klachten contact gehad met de huisarts, huisartsenpost of het ziekenhuis?**)

- Nee
 Ja, de huisarts
 Ja, de huisartsenpost
 Ja, het ziekenhuis

- 8 Heeft u uw dagelijkse bezigheden aangepast vanwege uw klachten? (**Let op:** vanaf week 14 is hier aan toegevoegd: Vult u dit alstublieft in zoals u zou hebben gedaan zonder maatregelen wat betreft thuiswerken/ schoolsluiting.)
- Nee, ik heb mijn bezigheden niet aangepast → **einde vragenlijst**
 - Ja, maar ik ben wel naar werk of school / opleiding gegaan → **einde vragenlijst**
 - Ja, ik ben thuis gebleven
- 9 U heeft aangegeven dat u thuis bent gebleven, hoeveel dagen waren dat? (**Let op:** vanaf week 14 is hier aan toegevoegd: Vult u dit alstublieft in zoals u zou hebben gedaan zonder maatregelen wat betreft thuiswerken/ schoolsluiting.)
- 1 dag
 - 2-3 dagen
 - 4-6 dagen
 - Een week
 - Meer dan een week
 - Ik ben nog steeds ziek thuis

U bent aan het einde gekomen van de vragenlijst. Hieronder kunt u eventuele opmerkingen kwijt:
(a.u.b. in blokletters)

Bijlage C Vragenlijst week 12

A Achtergrondgegevens

1 Wat is uw geboortedatum? (*dag - maand - jaar*)

___ - ___ - _____

2 Wat is uw geslacht?

- Man
 Vrouw

B Griepachtige klachten

3 Heeft u in de afgelopen week klachten gehad van verkoudheid of griep? Met de afgelopen week bedoelen we van **maandag 9 maart tot en met zondag 15 maart 2020**.

- Nee → **ga door naar onderdeel C**
 Ja

4 Wanneer zijn uw klachten begonnen? (*dag - maand - jaar*)

___ - ___ - _____

5 U heeft aangegeven in de afgelopen week klachten te hebben gehad van verkoudheid of griep. Welke van onderstaande klachten had u? (*Meerdere antwoorden mogelijk*)

- Hoofdpijn
 Spierpijn
 Keelpijn
 Hoesten
 Kortademigheid
 Verstopte neus of loopneus
 Diarree

6 Had u koorts?

- Nee, ik had geen koorts
 Ja, tussen 38,0 en 39,0 °C
 Ja, meer dan 39,0 °C
 Ik heb de temperatuur niet gemeten, maar ik voelde dat ik koorts had

7 Heeft u wegens deze klachten contact gehad met de huisarts, huisartsenpost of het ziekenhuis? (*Meerdere antwoorden mogelijk*)

- Nee
 Ja, de huisarts
 Ja, de huisartsenpost
 Ja, het ziekenhuis

	<i>helemaal niet erg</i>	<i>niet erg</i>	<i>neutraal</i>	<i>erg</i>	<i>heel erg</i>
Hartaanval	☐	☐	☐	☐	☐
Ziekte door het nieuwe coronavirus	☐	☐	☐	☐	☐
HIV of AIDS	☐	☐	☐	☐	☐
Ebola	☐	☐	☐	☐	☐

16 Heeft u maatregelen genomen om uzelf of uw familieleden te beschermen tegen het nieuwe coronavirus?

- Nee
 Ja, namelijk:.....

17 Maakt u zich zorgen door het nieuwe coronavirus...

	<i>helemaal niet bezorgd</i>	<i>niet bezorgd</i>	<i>niet bezorgd, niet onbezorg d</i>	<i>bezorg d</i>	<i>heel erg bezorgd</i>
over uw eigen gezondheid?	☐	☐	☐	☐	☐
over de gezondheid van uw familieleden?	☐	☐	☐	☐	☐

18 **[als vraag 17a en/of b > 3]** Waarom maakt u zich zorgen over het nieuwe coronavirus? (open vraag)

19 Heeft u op dit moment behoefte aan zorg of andere ondersteuning in verband met het nieuwe coronavirus?

- Nee
 Ja, namelijk:.....

U bent aan het einde gekomen van de vragenlijst. Hieronder kunt u eventuele opmerkingen kwijt:
(a.u.b. in blokletters)

Bijlage D Vragenlijst week 14, 16, 18 en 20

A Achtergrondgegevens

1 Wat is uw geboortedatum? (*dag - maand - jaar*)

___ - ___ - _____

2 Wat is uw geslacht?

- Man
 Vrouw

B Griepachtige klachten

3 Heeft u in de afgelopen week klachten gehad van verkoudheid of griep? Met de afgelopen week bedoelen we van **maandag 4 mei tot en met zondag 10 mei 2020**.

(Let op: dit zijn de data van week 20, de data werden iedere week aangepast)

- Nee → **ga door naar onderdeel C**
 Ja

4 Wanneer zijn uw klachten begonnen? (*dag - maand - jaar*)

___ - ___ - _____

5 U heeft aangegeven in de afgelopen week klachten te hebben gehad van verkoudheid of griep. Welke van onderstaande klachten had u? (*Meerdere antwoorden mogelijk*)

- Hoofdpijn
 Spierpijn
 Keelpijn
 Hoesten
 Kortademigheid
 Verstopte neus of loopneus
 Diarree

6 Had u koorts?

- Nee, ik had geen koorts
 Ja, tussen 38,0 en 39,0 °C
 Ja, meer dan 39,0 °C
 Ik heb de temperatuur niet gemeten, maar ik voelde dat ik koorts had

7 Heeft u wegens deze klachten contact gehad met de huisarts, huisartsenpost of het ziekenhuis? (*Meerdere antwoorden mogelijk*)

- Nee
 Ja, de huisarts
 Ja, de huisartsenpost
 Ja, het ziekenhuis

- 8 Heeft u uw dagelijkse bezigheden aangepast vanwege uw klachten? *Vult u dit alstublieft in zoals u zou hebben gedaan zonder maatregelen wat betreft thuiswerken/ schoolsluiting.*
- Nee, ik heb mijn bezigheden niet aangepast → **ga door naar onderdeel C**
 - Ja, maar ik ben wel naar werk of school / opleiding gegaan → **ga door naar onderdeel C**
 - Ja, ik ben thuis gebleven
- 9 U heeft aangegeven dat u thuis bent gebleven, hoeveel dagen waren dat? *Vult u dit alstublieft in zoals u zou hebben gedaan zonder maatregelen wat betreft thuiswerken/ schoolsluiting.*
- 1 dag
 - 2-3 dagen
 - 4-6 dagen
 - Een week
 - Meer dan een week
 - Ik ben nog steeds ziek thuis

C Coronavirus

De volgende vragen gaan over het nieuwe coronavirus. Dit virus is in december 2019 uitgebroken in China. Inmiddels zijn er in andere landen ook uitbraken van het coronavirus, waaronder ook in Nederland. Wij willen graag weten hoe u denkt over het coronavirus, over de informatievoorziening en over de reactie op het virus in Nederland.

- 10 Wat vindt u van de berichtgeving over het nieuwe coronavirus?

Onduidelijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Duidelijk
Onbetrouwbaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Betrouwbaar
Beperkt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Overdreven

- 11 Zou u meer informatie willen over het nieuwe coronavirus?

- Nee
- Ja, namelijk over:.....

- 12 Hoeveel vertrouwen heeft u in de informatie van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) over het nieuwe coronavirus?

Geen vertrouwen Veel vertrouwen

- 13 Hoeveel vertrouwen heeft u in de maatregelen die de overheid neemt om verdere verspreiding van het nieuwe coronavirus te beperken?

Geen vertrouwen Veel vertrouwen

- 14 Denkt u dat Nederland op dit moment voldoende maatregelen neemt om verdere verspreiding van het nieuwe coronavirus te beperken?

Zeker niet Zeker wel

15 Hoe waarschijnlijk is het volgens u dat u in de komende 12 maanden ziek wordt door het nieuwe coronavirus?
 Helemaal onwaarschijnlijk Heel waarschijnlijk

16 Hoe erg zou u het vinden als u in de komende 12 maanden zelf één van de volgende ziekten krijgt?

	<i>helemaal niet erg</i>	<i>niet erg</i>	<i>neutraal</i>	<i>erg</i>	<i>heel erg</i>
De griep	☐	☐	☐	☐	☐
Diabetes	☐	☐	☐	☐	☐
Hartaanval	☐	☐	☐	☐	☐
Ziekte door het nieuwe coronavirus	☐	☐	☐	☐	☐
HIV of AIDS	☐	☐	☐	☐	☐
Ebola	☐	☐	☐	☐	☐

17 Maakt u zich zorgen door het nieuwe coronavirus...

	<i>helemaal niet bezorgd</i>	<i>niet bezorgd</i>	<i>niet bezorgd, niet onbezorg d</i>	<i>bezorg d</i>	<i>heel erg bezorgd</i>
over uw eigen gezondheid?	☐	☐	☐	☐	☐
over de gezondheid van uw familieleden?	☐	☐	☐	☐	☐

18 **[als vraag 17a en/of b > 3]** Waarom maakt u zich zorgen over het nieuwe coronavirus?

19 Heeft u maatregelen genomen om uzelf of uw familieleden te beschermen tegen het nieuwe coronavirus?

- Nee
- Ja, namelijk:.....

20 Houdt u zich aan de richtlijnen die worden geadviseerd door de overheid om verdere verspreiding van het nieuwe coronavirus te beperken?

- Ja
- Gedeeltelijk
- Nee
- Weet ik niet

21 Kunt u uw antwoord op de vorige vraag toelichten?

22 Er volgen nu een aantal stellingen over de maatregelen die worden geadviseerd door de overheid om verdere verspreiding van het coronavirus te beperken. Wilt u voor elke van de onderstaande stellingen aangeven hoe u hierover denkt?

	<i>zeker niet</i>				<i>zeker wel</i>
Ik denk dat de geadviseerde maatregelen helpen om de verspreiding van het coronavirus te beperken.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het moeilijk om mij te houden aan de geadviseerde maatregelen.	☐	☐	☐	☐	☐
De meeste mensen in mijn directe omgeving houden zich aan de geadviseerde maatregelen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind dat mensen zich moeten houden aan de geadviseerde maatregelen.	☐	☐	☐	☐	☐

23 Denkt u dat u besmet bent met het coronavirus?

- Zeker niet
- Waarschijnlijk niet
- Weet ik niet
- Waarschijnlijk wel
- Zeker wel

24 Kunt u uw antwoord op de vorige vraag toelichten?

25 Heeft u op dit moment behoefte aan zorg of andere ondersteuning in verband met het nieuwe coronavirus?

- Nee
- Ja, namelijk:.....

D Getroffen maatregelen

Er zijn door de overheid diverse maatregelen genomen om verdere verspreiding van het coronavirus te beperken. Daarnaast zijn er andere maatregelen die nog ingevoerd kunnen worden. We stellen u zowel vragen over maatregelen die zijn ingevoerd als die nog ingevoerd zouden kunnen worden. Als de maatregel is ingevoerd, dan gaan wij hierbij uit van het moment waarop de maatregel landelijk is ingevoerd.

26a Wilt u per maatregel aangeven hoe lang u vindt dat de maatregel mag duren, vanaf het moment dat deze is/wordt ingevoerd?

	<i>Ik vind dat deze maatregel helemaal niet ingevoerd had moet worden</i>	<i>Maximaal 2 weken</i>	<i>2 weken tot 1 maand</i>	<i>1 tot 2 maanden</i>	<i>2 tot 4 maanden</i>	<i>4 tot 6 maanden</i>	<i>Zo lang als nodig is</i>
Goed je handen wassen, hoesten en niezen in de binnenkant van je elleboog en papieren zakdoekjes gebruiken (ingevoerd op 9 maart)							
Geen handen schudden (ingevoerd op 9 maart)							
Blijf thuis bij koorts en/of milde verkoudheidsklachten (ingevoerd op 12 maart)							
Thuis werken als dat kan (ingevoerd op 12 maart)							
Scholen sluiten (ingevoerd op 15 maart, afgebouwd vanaf 11 mei)							
Een afstand van 1,5 meter tot elkaar houden (ingevoerd op 15 maart)							
Eet- en drinkgelegenheden sluiten (ingevoerd op 15 maart)							
Publieke locaties zoals musea en sportclubs sluiten (ingevoerd op 15 maart)							
Voor iedereen: blijf zoveel mogelijk thuis (ingevoerd op 23 maart)							
Verbod op groepsvorming in publieke ruimte (ingevoerd op 23 maart)							
Bijeenkomsten en evenementen afgelasten (ingevoerd							

op 23 maart)							
Blijf ook thuis als iemand anders in uw huishouden verkoudheidsklachten en koorts en/of benauwdheid heeft (ingevoerd op 23 maart)							
Het sluiten van niet-noodzakelijke winkels (nog niet ingevoerd).							
Verplicht thuisblijven/ Totale lockdown (nog niet ingevoerd).							

26b Wilt u voor het verbod op bezoek in verpleeghuizen (ingevoerd op 19 maart) aangeven hoe lang u vindt dat deze maatregel mag duren, vanaf het moment dat deze is ingevoerd? (**Let op: Ingevoegd vanaf week 18**)

- Ik vind dat deze maatregel helemaal niet ingevoerd had moeten worden
- Maximaal 2 weken
- 2 weken tot 1 maand
- 1 tot 2 maanden
- 2 tot 4 maanden
- 4 tot 6 maanden
- Zo lang als nodig

U bent aan het einde gekomen van de vragenlijst. Hieronder kunt u eventuele opmerkingen kwijt:
(a.u.b. in blokletters)

Bijlage E Overzicht gepubliceerde feitenbladen

Ervaren griepachtige klachten

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 8 (17/2 – 23/2) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003688.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 9 (24/2 – 1/3) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003689.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 10 (2/3 – 8/3) 2020. Nivel: Utrecht, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003690.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 11 (9/3 – 15/3) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003696.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 12 (16/3 - 22/3) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003703.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland Update week 13 (23/3 – 29/3) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003704.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland Update week 14 (30/3 – 5/4) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003705.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 15 (6/4 – 12/4) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003718.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 16 (13/4 – 19/4) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003723.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 17 (20/4 – 26/4) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003730.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 18 (27/4 – 3/5) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003735.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Hooiveld, M., Jong, J. de. Feitenblad. Ervaren klachten van verkoudheid of griep door burgers in Nederland. Update week 19 (4/5 – 10/5) 2020. Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003751.pdf>

Perceptie

Meijer, M., Vries, M. de, Brabers, A., Claassen, L., Jong, J. de, Timen, A. Feitenblad. Hoe kijken burgers in Nederland aan tegen het coronavirus en COVID-19? Meetmoment 1 (24/2 – 1/3 2020). Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003695.pdf>

Meijer, M., Vries, M. de, Brabers, A., Claassen, L., Jong, J. de, Timen, A. Feitenblad. Hoe kijken burgers in Nederland aan tegen het coronavirus en COVID-19? Meetmoment 2 (16/3 – 22/3 2020).

Utrecht/Bilthoven: Nivel/RIVM, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003706.pdf>

Meijer, M., Vries, M. de, Brabers, A., Claassen, L., Jong, J. de, Timen, A. Feitenblad. Hoe kijken burgers in Nederland aan tegen het coronavirus en COVID-19? Meetmoment 3 (30/3 – 5/4 2020).

Utrecht/Bilthoven: Nivel/RIVM, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003707.pdf>

Meijer, M., Vries, M. de, Brabers, A., Claassen, L., Jong, J. de, Timen, A. Feitenblad. Hoe kijken burgers in Nederland aan tegen het coronavirus en COVID-19? Meetmoment 4 (13/4 – 19/4 2020).

Utrecht/Bilthoven: Nivel/RIVM, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003722.pdf>

Meijer, M., Vries, M. de, Brabers, A., Claassen, L., Jong, J. de, Timen, A. Feitenblad. Hoe kijken burgers in Nederland aan tegen het coronavirus en COVID-19? Meetmoment 5 (28/4 – 3/5 2020).

Utrecht/Bilthoven: Nivel/RIVM, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003736.pdf>

Meijer, M., Vries, M. de, Brabers, A., Claassen, L., Jong, J. de, Timen, A. Feitenblad. Hoe kijken burgers in Nederland aan tegen het coronavirus en COVID-19? Meetmoment 6 (11/5 – 17/5 2020) Utrecht:

Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003757.pdf>

Behoeftte ondersteuning en zorg

Bosmans, M., Zwart, F. de, Brabers, A., Jong, J. de, Dücker, M. Feitenblad. Behoeftte aan zorg en ondersteuning tijdens uitbraak coronavirus (COVID-19-pandemie). Update week 12, 2020 (16-22 maart). Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003693.pdf>

Bosmans, M., Zwart, F. de, Brabers, A., Jong, J. de, Dücker, M., Hof, S. van den, Vries, M. de. Feitenblad. Behoeftte aan zorg en ondersteuning tijdens uitbraak coronavirus (COVID-19-pandemie). Update week 14, 2020 (30 maart-5 april). Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003700.pdf>

Bosmans, M., Zwart, F. de, Brabers, A., Jong, J. de, Dücker, M., Hof, S. van den, Vries, M. de. Feitenblad. Behoeftte aan zorg en ondersteuning tijdens uitbraak coronavirus (COVID-19-pandemie). Update week 16, 2020 (13-19 april). Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003719.pdf>

Bosmans, M., Zwart, F. de, Brabers, A., Jong, J. de, Dücker, M., Hof, S. van den, Vries, M. de. Feitenblad. Behoeftte aan zorg en ondersteuning tijdens uitbraak coronavirus (COVID-19-pandemie). Update week 18, 2020 (27 april - 3 mei). Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003737.pdf>

Bosmans, M., Zwart, F. de, Brabers, A., Jong, J. de, Hof, S. van den, Vries, M. de, Dückers, M. Feitenblad 5. Behoeftte aan zorg en ondersteuning tijdens uitbraak coronavirus (COVID-19-pandemie). Behoefttepeiling week 20 (11/5 - 17/5 2020). Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003752.pdf>

Acceptatie maatregelen

Holst, L., Brabers, A., Jong, J.D. de. Feitenblad. Hoe lang accepteren burgers diverse maatregelen om de verspreiding van het coronavirus te beperken? Meetmoment 1 (30/3 – 5/4 2020). Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003738.pdf>

Feitenblad. Hoe lang accepteren burgers diverse maatregelen om de verspreiding van het coronavirus te beperken? Meetmoment 2 (13/4 – 19/4 2020).

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003739.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Jong, J. de. Feitenblad. Hoe lang accepteren burgers diverse maatregelen om de verspreiding van het coronavirus te beperken? Meetmoment 3 (27/4 – 3/5 2020). Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003740.pdf>

Holst, L., Brabers, A., Jong, J. de. Feitenblad 4. Hoe lang accepteren burgers diverse maatregelen om de verspreiding van het coronavirus te beperken? Meetmoment 4 (11/5 - 17/5 2020). Utrecht: Nivel, 2020.

<https://nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1003755.pdf>